

הטיפול האנטיביוטי בבע"ח- דגשים והנחיות

ד"ר עמיר בירנבוים- מנהל מח' תרופות

אמרו חז"ל: "כל המרבה הרי זה משובח" אך גם: "כל המוסיף גורע".
70 פנים לתורה, כל אחד מפתגמים אלו יפה ונכון להקשר שלו. בשימוש באנטיביוטיקה אנחנו צריכים למצוא את שביל הזהב בין הקטבים של שימוש בחסר ושימוש ביתר.
כיום יש מודעות צרכנית הולכת וגדלה לשאריות אנטיביוטיקה בחלב. מודעות זו מגיעה אל היצרנים כנורמות ודרישות ע"י המחלבות ו/או המדינה.

התנאי לשימוש נכון באנטיביוטיקה הוא אבחון נכון והתאמת הטיפול לאותו אבחון.
רוב האבחון שאנחנו מבצעים בשטח על בסיס יום יומי הוא אבחון קליני, כלומר דברים שאנחנו מאבחנים בחושינו במקום - התנהגות בעל החיים, מראהו, אכילה, יצור, רביצה, טמפ', נשימה, דופק וכו'.

במקומות שהאבחנה פחות ברורה אנחנו נעזרים בשירותי המעבדה לאבחון - מחלה, גורם מחלה, רגישות לאנטיביוטיקה.

לעיתים הבדיקה המעבדתית משמשת לטיפול בבע"ח שממנו נלקחה דגימה ועפ"ר לצבירת ידע על תמונת התחלואה בעדר כמו לדוגמא גורמי דלקות עטין ורגישותם לאנטיביוטיקה.
שימוש רציף ומושכל בשירותי המעבדה יוכל להראות לנו בזמן אמיתי אם חל שינוי בסוג החיידקים שגורמים לדלקת עטין או מחלות מערכת עיכול ביונקים, והאם חל שינוי ברגישותם לאנטיביוטיקה, כך שנוכל להתאים טיפול לתחלואה.
עד כאן הכול ברור: "כל המרבה הרי זה משובח".

אבחון מאוחר של מחלה ותחושה שאם לא נעשה משהו דרסטי נאבד את בע"ח, גורמים לשימוש מאסיבי וחסר סבלנות בתרופות שמתחלק לשני נתיבים:

א. נוגדי דלקת.

- קורטיזון ודומיו - דקסאפורט, קולבסון וכו'.

- נוגדי דלקת שאינם סטירואידים - פינדין, קטופרופן, טולפיין.

ב. אנטיביוטיקה לסוגיה השונים.

שימוש מופרז באנטיביוטיקה הוא ברכה ליצרניה וסוחריה אבל מביא נזק כלכלי למגדל ולא בהכרח ברכה לבעל החיים.

בתרופות החדישות השימוש הוא ע"פ עלון הצרכן.

בתרופות הוותיקות שעליהן יש הרבה ידע בספרות וניסיון מצטבר, המינון הוא שילוב של הוראות היצרן והמלצות מהספרות המקצועית.

שילובי תרופות - יש מספר שילובים מוכרים וידועים שבהם השילוב נותן כיסוי לטווח רחב של חיידקים כשהאבחנה לא ברורה לחלוטין.

שילובים מוכרים:

- פנצילין + ג'נטאמיצין.
 - פלואורקווינולון(בייטריל,אדווצין,מרבוסיל) + ג'נטאמיצין.
- בשילובים אחרים יתכנו מספר מצבים: (שלא את כולם אנו מכירים ולא על כולם יש מחקרים מוכרים) ממצב שחומר אחד מנטרל את פעולת השני או שאין שום תועלת בשילוב.
עד כאן - "כל המוסיף גורע".

לפעמים נשאלות שאלות לגבי מינון למניעה, מול מינון לטיפול במחלה פעילה.
טיפול במינון נמוך מהמומלץ יכול ליצור סלקציה לטובת זני חיידקים שהם רגישים למחצה/עמידים למחצה.
מעבר לכל האמור לעיל יש לזכור שאנטיביוטיקה אינה פעילה על נגיפים אם כי ניתן להשתמש בה כאשר יש חשש שבעקבות הזיהום הנגיפי הראשוני יבוא זיהום חיידקי שניוני שפגיעתו קשה.

חשוב לזכור! לפני תחילת כל טיפול שהוא יש להתייעץ עם הרופא המטפל בכדי להגיע לאבחון מיטבי ובעקבותיו לטיפול המיטבי.

ד"ר בירנבאום עמיר
מנהל מחלקת תרופות